

POLITI

Forside / Aktuelt / Coronavirus/COVID-19 i Danmark
/ **Hvis du har et handicap eller er socialt udsat (fx hjemløs eller anbragt)**

Hvis du har et handicap eller er socialt udsat (fx hjemløs eller anbragt)

Oftest stillede spørgsmål og svar fra Social- og Indenrigsministeriet om døgntilbud, anbringelsessteder for børn og unge og botilbud.

→ **Hent sideindhold som pdf**

Alle døgntilbud, anbringelsessteder for børn og unge og botilbud for voksne opretholdes. Social- og Indenrigsministeriet arbejder hele tiden på, at Sundhedsstyrelsens anbefalinger kommer frem til socialt udsatte, og at alle, der er i kontakt med socialt udsatte, selv følger anbefalingerne.

Social- og Indenrigsministeriet er i tæt dialog med sundhedsmyndighederne for at sikre, at socialt udsatte bliver beskyttet bedst muligt mod coronavirus. Social- og Indenrigsministeriet er desuden løbende i dialog med en række brugerorganisationer på socialområdet og aktører, der driver sociale tilbud, om situationen.

Hotline for socialfaglige spørgsmål

Socialstyrelsen har oprettet en hotline, hvor kommuner, sociale tilbud og organisationer kan få socialfaglig vejledning om forebyggelse og håndtering af coronasmitte. Hotlinen er forankret i Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) og er åben alle hverdage.

Ring på telefon 7242 4000

→ **Social- og Indenrigsministeriets sider om coronavirus/COVID-19**

SOCIAL- OG INDENRIGSMINISTERIET: SOCIALOMRÅDET GENERELT

Mange offentlige ansatte sendes hjem. Gælder det også ansatte på fx herberger for hjemløse og specialiserede tilbud for mennesker med handicap?

Nej. Mennesker med handicap eller særlige sociale problemer skal fortsat have den mest nødvendige hjælp, og hjemløse skal ikke sættes på gaden. Regeringen har besluttet, at ansatte, der varetager kritiske funktioner, fortsætter deres arbejde. Det gælder også det sociale område og dem, der arbejder på de institutioner og tilbud, som tager sig af samfundets udsatte. Disse vil stadig fungere som tidligere.

Skal man tage særlige forholdsregler på herberger, krisecentre, væresteder, m.v. hvor borgere møder op uden forgående aftale eller visitation?

På herberger, krisecentre, natvarmestuer og lignende tilbud skal man følge og informere om sundhedsmyndighedernes generelle anbefalinger. Sundhedsstyrelsen arbejder desuden løbende på retningslinjer for særligt udsatte og har

udarbejdet plakater og foldere med gode råd til mennesker med f.eks. svækket immunforsvar. Møder fx en hjemløs op og har symptomer på smitte, skal der tages kontakt til egen læge eller til lægevagten, som må vurdere behovet for behandling eller karantæne. Desuden bør der være en dialog med kommunen om, hvordan man i samarbejde kan sikre den nødvendige kapacitet.

I hvilke situationer kan den nye bekendtgørelse om håndtering af COVID-19 på socialområdet anvendes?

Formålet med bekendtgørelsen er at sikre, at der på socialområdet i forbindelse med håndteringen af COVID-19 kan foretages en nødvendig prioritering af opgaver i en situation, hvor der mangler personaleressourcer.

Dette er afgørende for, at det, i takt med et større pres på personaleressourcerne, fortsat kan sikres, at der er kapacitet til at varetage de kritiske funktioner for de mest sårbare.

Reglerne i bekendtgørelsen sigter derfor mod at skabe denne mulighed i den konkrete situation. Opstår der derfor hos en myndighed eller en leverandør behov for at flytte rundt på personaleressourcer pga. håndteringen af COVID-19, eller er der sygdom i et omfang, så der mangler personaleressourcer, giver bekendtgørelsen adgang til dette efter nærmere definerede retningslinjer. Tilsvarende gælder, hvis personalekapaciteten skal bruges et sted, hvor det er nødvendigt for f.eks. at forebygge og inddæmme smitte.

Det skal understreges, at bekendtgørelsen alene giver mulighed for denne slags kapacitetsprioriteringer, hvis der er tale om en nødvendighed. Der skal således være tale om en afvejning, der konkret fører til, at hensynet til at sikre kapaciteten og dermed det overordnede formål er større end hensynet til den enkelte borger. Reglerne vil derfor ikke kunne anvendes, hvis myndigheden har rådighed over tilstrækkelige personaleressourcer, som evt. blot kan arbejde hjemmefra.

Og der kan ikke efter bekendtgørelsen træffes generelle beslutninger om, at visse former for hjælp og støtte efter serviceloven ikke længere leveres. Der skal således altid foretages en konkret og individuel vurdering.

Det skal endvidere understreges, at der i bekendtgørelsen er foretaget en afgrænsning af en række områder, der vurderes som så kritiske, at der ikke i udgangspunktet kan ske begrænsninger her. Dette gælder f.eks. sager om anbragte børn.

For nærmere vejledning om bekendtgørelsen henvises til den af ministeriet samtidig udsendte orientingsskrivelse.

Ministeriet vurderer løbende situationen, herunder om der bliver behov for opdatering af bekendtgørelsen.

I forhold til forebyggelse af smitte opfordres alle myndigheder og leverandører til løbende at holde sig orienteret om og følge sundhedsmyndighedernes aktuelle retningslinjer.

SOCIAL- OG INDENRIGSMINISTERIET: HJEMLØSE OG HERBERGER

Mange offentlige ansatte sendes hjem. Gælder det også ansatte på fx herberger for hjemløse og specialiserede tilbud for mennesker med handicap?

Nej. Mennesker med handicap eller særlige sociale problemer skal fortsat have den mest nødvendige hjælp, og hjemløse skal ikke sættes på gaden. Regeringen har besluttet, at ansatte, der varetager kritiske funktioner, fortsætter deres arbejde. Det gælder også det sociale område og dem, der arbejder på de institutioner og tilbud, som tager sig af samfundets udsatte. Disse vil stadig fungere som tidligere.

Hvordan får hjemløse hjælp, hvis de smittes med coronavirus?

Hvis du er hjemløs og har mistanke om, at du er smittet med coronavirus, skal du ringe til den lokale læge eller lægevagt. Hvis du ikke er klar over, hvilken læge du er tilknyttet, kan du ringe til de regionale lægevagter - fx 1813 i Hovedstadsområdet.

Som udgangspunkt er en hjemløs tilknyttet den kommune, som vedkommende modtager sociale eller økonomiske ydelser fra. Hvis du ikke modtager ydelser fra en kommune, kan du henvende dig til den kommune, hvor du aktuelt opholder dig.

Efter henvendelsen vil lægen eller sundhedsvæsenet vurdere, om der er behov for karantæne eller andre foranstaltninger for at behandle eller forhindre udbredelsen af coronavirus. Derefter er det kommunen, der har ansvaret for at hjælpe med evt. karantæne.

Hvad med de hjemløse, der ikke har en plads på et herberg?

Det er kommunernes ansvar at sikre den fornødne kapacitet til de hjemløse, der ikke allerede befinder sig på et herberg, i form af både nødovertatning og de nødvendige tilbud i dag- og aften timerne.

Hjemløse, der er på gaden, opfordres til at tage kontakt til kommunen og søge information hos åbne tilbud. Desuden kan man via de største kommunernes hjemmeside få information om tilbud. Her skal der desuden være en særlig opmærksomhed på forøget smitterisiko, når mange er forsamlet, og sundhedsmyndighedernes anbefalinger skal følges.

Kommunerne oplever behov for at kunne oprette nye nødovertatningspladser. Kan de bare oprette disse pladser?

Ja, kommunerne kan oprette nødovertatning til udsatte, hjemløse borgere, der ikke har andre steder at opholde sig, efter servicelovens § 110.

Nye pladser forudsætter godkendelse fra socialtilsynene, men grundet den ekstraordinære situation opfordres kommunerne til at tage kontakt til det relevante socialtilsyn med henblik på hurtig ibrugtagning.

Hvad betyder forbuddet mod forsamling af mere end 10 personer for herberger, væresteder og andre tilbud for hjemløse?

Social- og Indenrigsministeriet understreger, at socialområdets tilbud for hjemløse er kritiske funktioner. Kommunerne skal altså sikre, at hjemløse, der ikke er indskrevet på almindeligt herberg eller forsorgshjem med døgnophold, både kan tilbydes overnatning og et sted at være i dag- og aften timerne.

Visiterede tilbud og tilbud, hvor der visiteres på stedet, er i udgangspunktet ikke omfattet af forsamlingsforbuddet på mere end 10 personer.

Tilbud, hvor borgeren møder op uden visitation, vil på grund af forsamlingsforbuddet skulle sørge for, at der ikke er mere end 10 personer samlet ad gangen. Samtidig skal sundhedsmyndighedernes generelle anbefalinger iagttages.

I de tilfælde, hvor man fx ikke kan indrette sig sådan, at forbuddet kan efterkommes, og man må skalere ned på tilbuddet eller helt må lukke, er det kommunens ansvar at finde alternative løsninger.

Relationsarbejde med de meget udsatte borgere skal fortsættes så vidt muligt, gennem telefon, sms og andet opsøgende arbejde.

Skal man tage særlige forholdsregler på herberger, krisecentre, væresteder, m.v. hvor borgere møder op uden forgående aftale eller visitation?

På herberger, krisecentre, natvarmestuer og lignende tilbud skal man følge og informere om sundhedsmyndighedernes generelle anbefalinger. Sundhedsstyrelsen arbejder desuden løbende på retningslinjer for særligt udsatte og har udarbejdet plakater og foldere med gode råd til mennesker med f.eks. svækket immunforsvar.

Møder fx en hjemløs op og har symptomer på smitte, skal der tages kontakt til egen læge eller til lægevagten, som må vurdere behovet for behandling eller karantæne. Desuden bør der være en dialog med kommunen om, hvordan man i samarbejde kan sikre den nødvendige kapacitet.

Nej – kommunerne skal stadig tage hånd om udsatte børn og unge. Det er vigtigt, at kommunerne fortsat er særligt opmærksomme på udsatte børn, og på at give dem den hjælp, de har brug for.

Kan man stadig underrette kommunen, hvis man er bekymret for et barn eller en ung?

Ja! Og kommunerne skal også behandle underretninger, som de plejer. Kommunerne skal fortsat sikre, at der sættes ind, hvis et barn eller en ung, har brug for støtte.

Hvilken særlig økonomisk støtte kan udsatte familier få under coronakrisen?

Borgere, der er i en økonomisk vanskelig situation, har mulighed for at søge om supplerende økonomisk hjælp. Reglerne gælder fx for personer, der modtager kontanthjælp, men personer, der bliver hjemsendt uden løn, fyret, sygemeldt eller lignende, og som følge deraf oplever nedgang i deres indkomst på grund af COVID-19, kan også søge om økonomisk hjælp i særlige tilfælde efter kapitel 10 i lov om aktiv socialpolitik.

Kommunerne har pligt til at yde vejledning i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning. Området hører under Beskæftigelsesministeriet.

Læs mere i [dette notat fra Beskæftigelsesministeriet](#) og på [Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings hjemmeside](#).

SOCIAL- OG INDENRIGSMINISTERIET: ANBRAGTE BØRN OG UNGE

Hvad betyder forbuddet mod at forsamles mere end 10 personer for døgninstitutioner og opholdssteder?

Anbringelsesstederne må søge at indrette hverdagen og aktiviteterne for børnene og de unge sådan, at man så vidt det er muligt undgår at samles for mange børn, unge og voksne ad gangen. Det kan f.eks. være nødvendigt at spise sammen eller undervise i mindre grupper eller at dele aktiviteterne op, så vi kan forsøge at undgå, at smitten spredes. Samtidig er det vigtigt at huske på de generelle råd om håndhygiejne og at holde afstand.

Samtidig er det vigtigt, at der tages hånd om børnene i den aktuelle situation, hvor de mange nye regler og restriktioner kan skabe utryghed for børn og unge.

Må døgninstitutioner og opholdssteder tillade besøg udefra?

Nej. Styrelsen for Patientsikkerhed har med virkning fra 18. marts 2020 kl. 10 udstedt et påbud til alle landets kommunalbestyrelser om at udstede forbud mod besøgendes adgang til kommunale og private plejehjem, kommunale og private bosteder mv. Dette påbud gælder også døgninstitutioner og opholdssteder.

Det er den stedlige kommune, der udsteder forbud til de tilbud, der er beliggende i kommunen, uanset om kommunen for tiden benytter sig af tilbud fra det pågældende tilbud.

Kommunalbestyrelsen beslutter, at ovennævnte forbud ikke omfatter besøg i kritiske situationer fra en patients nære pårørende. Ved en kritisk situation forstås f.eks. et uopsætteligt besøg hos en kritisk syg eller døende person, eller forældres eller andre nære pårørendes besøg hos et mindreårigt barn eller lignende særligt tungtvejende grunde.

Anbringelsesstedet skal samtidig være opmærksom på, om den anbringende kommune har truffet afgørelse om begrænsninger i barnets eller den unges samvær og kontakt med familie og netværk efter § 71 i lov om social service, eller om samværet midlertidigt udøves på anden måde, f.eks. ved elektronisk kommunikation eller suspenderes, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 218 af 17. marts 2020.

Spørgsmål til påbuddet kan rettes til Styrelsen for Patientsikkerhed. Hotlinen kan kontaktes på 70 20 02 66 – den er åben alle dage kl. 9-22.

Er magtanvendelsesreglerne ændret, så personalet må låse beboere inde på botilbud for at forhindre smitte?

Nej. Den bekendtgørelse på socialområdet, som trådte i kraft 18. marts 2020, ændrer ikke på personalets beføjelser til at anvende magt på bosteder og tilbud.

Det er stadig de almindelige regler om magtanvendelse, der gælder på socialområdet. Det drejer sig om reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne i serviceloven og reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for børn og unge i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Skal anbragte børns samvær med biologiske forældre gennemføres i den nuværende periode, eller skal samvær begrænses pga. smittefare?

Udgangspunktet er, at anbragte børn og unge har ret til samvær og kontakt med deres familie og netværk. Det gælder også i den aktuelle situation. Samtidig er det afgørende, at man begrænser den sociale kontakt, så vi kan passe på de anbragte børn og unge og mindske spredningen af coronavirus.

Der er derfor fastsat nye regler, som indebærer, at kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering i den enkelte sag kan træffe afgørelse om, at det midlertidigt er nødvendigt at ændre måden et samvær mellem et anbragt barn eller en ung og familie og netværk gennemføres på, eller at samværet helt suspenderes.

F.eks. kan det betyde, at samværet i en periode gennemføres med elektronisk kommunikation eller andre løsninger, der kan sikre, at kontakten mellem det anbragte barn eller den unge og familie og netværk opretholdes, selv om det ikke er muligt at mødes eller komme på besøg, som ved normalt samvær.

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling i de enkelte tilfælde. Det betyder, at kommunen skal afveje barnets eller den unges behov for samvær og kontakt med familie og netværk over for hensynet til at begrænse risikoen for smitte. Kommunen skal herunder være særligt opmærksom, hvis der på barnets eller den unges opholdssted, døgninstitution eller plejefamilie er børn eller voksne, som på grund af alder, sygdom eller funktionsnedsættelse i særlig grad har behov for beskyttelse mod COVID-19.

De nye regler fremgår af bekendtgørelse om midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og af privates rettigheder over for det offentlige på socialområdet som led i håndtering af COVID-19 (bekendtgørelse nr. 218 af 17. marts 2020).

Man kan læse mere om de nye regler – og betingelserne for at anvende dem - [i den orienteringsskrivelse](#), ministeriet har udarbejdet til bekendtgørelsen.

Hvordan håndterer vi risiko for smitte fra anbragte børn og unge, der kommer tilbage til anbringelsesstedet, f.eks. fra samvær eller fra besøg hos andre børn og unge?

Anbringelsesstedet skal følge og indrette sig efter sundhedsmyndighedernes generelle anbefalinger, herunder om at holde afstand og god håndhygiejne. Man kan læse de seneste anbefalinger [her](#).

Personale på sundheds-, ældre- og socialområdet kan også få svar på spørgsmål om COVID-19 hos Styrelsen for Patientsikkerhed. Hotlinen kan kontaktes på 70 20 02 66 – den er åben alle dage kl. 9-22.

Hvad gør vi som personale eller plejefamilie, hvis et anbragt barn smittes?

Aktuelt er der ikke krav om karantæne til smittede, men det er vigtigt at holde afstand til andre på anbringelsesstedet, sikre god hygiejne og undgå kontakt med andre uden for anbringelsesstedet.

Hvis barnet eller den unge får problemer med vejrtrækningen, symptomerne forværres eller varer ved over flere dage, skal egen læge eller lægevagten kontaktes.

Vær opmærksom på, at retningslinjerne kan ændre sig – og derfor er det vigtigt at holde sig orienteret om de seneste anbefalinger på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Anbringelsesstedet bør samtidig orientere den anbringende kommune og barnets eller den unges forældre i dialog med kommunen.

Anbringelsesstedet varetager i øvrigt, som ved anden sygdom, omsorgen over for barnet eller den unge. Der er etableret en hotline for socialfaglige spørgsmål på 72 42 40 00 (alle hverdage).

Personale på sundheds-, ældre- og socialområdet kan desuden få svar på spørgsmål om COVID-19 hos Styrelsen for Patientsikkerhed. Hotlinen kan kontaktes på 70 20 02 66 – den er åben alle dage kl. 9-22.

SOCIAL- OG INDENRIGSMINISTERIET: FAMILIER

Betyder coronavirus, at samvær i delte familier sættes i stå?

Afgørelser og aftaler om samvær efter forældreansvarsloven gælder fortsat, og det betyder, at et fastsat eller aftalt samvær fortsat skal gennemføres.

Det er dog også vigtigt at understrege, at myndighedernes retningslinjer for at begrænse coronavirus omfatter alle i Danmark - også familier der skal forholde sig til, at et barn skal til og fra samvær. Ifølge Sundhedsstyrelsen må børn i delte familier gerne skifte mellem deres forældre, men hvis børnene er syge, anbefales det, at de bliver det sted, hvor de er, og så vidt muligt holdes fysisk adskilt fra andre mennesker.

Vi skal derfor opfordre til, at forældrene ligesom alle andre orienterer sig mod Sundhedsstyrelsens retningslinjer og finder frem til den mest fornuftige løsning for familien i den konkrete situation, herunder i tilfælde af sygdom. I udgangspunktet fortsætter det fastlagte samvær som planlagt, og barnet skal derfor også tilbage til bopælsforælderen, når et samvær er slut. Hvis barnet er vant til at se den forælder, det ikke bor hos, så har det betydning for barnet, at den sædvanlige kontakt med denne forælder fortsætter, hvis det er muligt.

På familieretshuset.dk kan du finde yderligere oplysninger om samvær i den nuværende situation.

Vil der blive lavet særregler om samvær?

Der er ikke på nuværende tidspunkt planer om at iværksætte særlig regulering i forhold til forældreansvarsområdet.

SOCIAL- OG INDENRIGSMINISTERIET: HANDICAP

Mange offentlige ansatte sendes hjem. Gælder det også ansatte på fx herberger for hjemløse og specialiserede tilbud for mennesker med handicap?

Nej. Mennesker med handicap eller særlige sociale problemer skal fortsat have den mest nødvendige hjælp, og hjemløse skal ikke sættes på gaden. Regeringen har besluttet, at ansatte, der varetager kritiske funktioner, fortsætter deres arbejde. Det gælder også det sociale område og dem, der arbejder på de institutioner og tilbud, som tager sig af samfundets udsatte. Disse vil stadig fungere som tidligere.

Hvad gør man som borger og hjælpepersonale, der hhv. modtager og leverer borgerstyret personlig assistance (BPA) i tilfælde af smitte eller smitterisiko?

Hvis en borgers hjælper bliver syge, og det ikke er muligt for borgeren at dække sig ind ved hjælp af vikarer mv., så skal kommunen træde til med hjælp. Kommunens forsyningsforpligtelse er bl.a. beskrevet i dette [svar fra daværende social- og indenrigsminister til Folketingets Social- og Indenrigsudvalg af 28. november 2016](#).

Hvis borgeren selv bliver syg, skal han/hun iagttage samme forholdsregler som alle andre.

For borgere, der udover en ordning med BPA eller kontant tilskud også har en respiratorordning, er regionen med indover ordningen, da de har myndighedsansvaret i forhold til den respiratoriske behandling, borgeren får fra sine hjælpere. Hvis en borger, som har en respiratorordning, bliver syg, bør borgeren hurtigst muligt lade sig indlægge og/eller kontakte det respirationscenter i regionen (øst eller vest), som han/hun er tilknyttet.

Kan der i en hjælperordning servicelovens § 95, stk. 3 (nærtstående er både arbejdsgiver, arbejdsleder og hjælper) dispenseres fra reglen om, at den nærtstående højst må varetage hjælperopgaver i 48 timer om ugen?

Med henblik på at mindske risikoen for smittespredning mest muligt vil det være relevant at benytte adgangen til dispensation.

På den måde kan det sikres, at så få mennesker som muligt varetager funktionen som hjælper i hjælperordningen.

Herved må man også holde sig for øje, at hjælperordningerne efter servicelovens § 95, stk. 3, er rettet mod nogle af de svageste borgere, som det er væsentligt at være særligt opmærksomme på i forhold til at undgå smitte.

Hvis man ønsker en dispensation, skal man kontakte den kommune, der har bevilget hjælperordningen.

Kan kommunerne med henvisning til situationen med COVID-19 suspendere al hjælp og støtte til mennesker, der modtager socialpædagogisk bistand (bostøtte)?

Nej. Den aktuelle situation giver ikke kommunerne mulighed for generelt at suspendere socialpædagogisk bistand (bostøtte) til borgere, der har behov for det. Kommunen skal fortsat foretage en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov for hjælp, omsorg og støtte i de enkelte tilfælde.

For nogle borgere vil det være nødvendigt, at støtten fortsættes i samme omfang og på en måde, der mest muligt ligner den vanlige form, mens der for andre vil kunne foretages ændringer – både i støttens omfang og den måde, støtten leveres på.

Der kan af hensyn til personaleressourcer og smitterisiko i den aktuelle situation f.eks. være behov for, at den socialpædagogiske bistand til den enkelte ændres eller gennemføres f.eks. via telefon, online eller lignende. Socialstyrelsen har oprettet en hotline, hvor man kan få socialfaglig vejledning om, hvordan hjælp og støtte bedst tilrettelægges og håndteres i den aktuelle situation.

Kan en borger med en hjælperordning efter serviceloven, som ønsker at minimere risikoen for at blive smittet med COVID-19, ansætte en nærtstående (f.eks. en kæreste), der er hjemsendt fra sit arbejde, som hjælper i ordningen i stedet for de faste hjælpere?

Hvorvidt det er muligt midlertidigt at ansætte en nærtstående som hjælper i hjælperordningen i stedet for de faste hjælpere for at minimere smitterisikoen, må afhænge af, hvordan de faste hjælpere ansættelseskontrakter er udformet.

Der kan således f.eks. være aftalt nogle opsigelsesvarsler, som umuliggør en midlertidig ansættelse af en nærtstående inden for rammerne af det tilskud, som kommunen har bevilget i ordningen.

Der kan ligeledes også være aftalt løn til hjælperne under hjemsendelse i nogle bestemte situationer, f.eks. ved epidemier eller pandemier som den aktuelle Corona-pandemi.

Det skal herved bemærkes, at den, der er arbejdsgiver i hjælperordningen, fortsat har ansvaret for at sikre, at udgifterne til hjælperløn ligger inden for det bevilgede tilskud, dog med forbehold for, at der kan komme øgede udgifter til vikardækning ved f.eks. sygdom eller karantæne blandt de faste hjælpere.

Der kan dermed være aftalt ting i hjælpernes ansættelseskontrakter, som umuliggør, at man midlertidigt kan ansætte en nærtstående som hjælper, hvis bevillingen fortsat skal kunne hænge sammen.

Ministeriet skal dog klart opfordre til, at den enkelte forsøger at minimere risikoen for smitte ved at have så få hjælpere omkring sig som muligt i denne tid, og der skal derfor også opfordres til dialog mellem borgerne og deres hjælpere og borgeren og kommunen med henblik på at finde frem til en løsning, der er holdbar i den aktuelle situation.

Kan kritisk smitteudsatte borgere med behov for praktisk hjælp begrænse antallet af hjælpere i deres hjem mest muligt, f.eks. ved at etablere længere vagter fordelt på færre hjælpere, mens andre hjælpere inaktiveres i en periode?

En forholdsregel i forhold til at minimere smitterisikoen er at forsøge at have så få hjælpere omkring sig som overhovedet muligt. En måde at opnå dette på kunne være at forlænge den enkelte hjælpers vagter, således at færre hjælpere leverer hjælpen.

Dog skal det herved bemærkes, at den, der er arbejdsgiver i den enkelte ordning, fortsat har ansvaret for, at de samlede udgifter til hjælperløn ligger inden for det bevilgede tilskud. Dette kan muligvis blive vanskeligt at sikre, hvis de inaktive hjælpere fortsat skal have deres faste løn, samtidig med at de hjælpere, der tager længere vagter, skal have mere i løn.

Desuden kan der også for de hjælpere, der tager længere vagter, opstå udfordringer i forhold til overholdelse af reglerne for arbejds- og hviletid, som man må være opmærksom på.

Ministeriet skal imidlertid opfordre til, at man, hvis man er kritisk udsat, prøver at mindske risikoen for smitte ved at have så få hjælpere som muligt omkring sig i den aktuelle situation, og der skal derfor også opfordres til dialog mellem arbejdsgiveren, arbejdslederen og hjælperne i ordningen og kommunen, så man i fællesskab kan finde frem til en god løsning.

Hvilke muligheder har børn og unge med handicap og andre særlige behov for undervisning og nødpasning?

Børne- og Undervisningsministeriet svarer løbende på spørgsmål om undervisning og nødpasning af børn og unge med handicap og andre særlige behov på ministeriets hjemmeside.

➔ **Besøg Børne- og Undervisningsministeriets side med FAQs.**

Er magtanvendelsesreglerne ændret, så personalet må låse beboere inde på botilbud for at forhindre smitte?

Nej. Den bekendtgørelse på socialområdet, som trådte i kraft 18. marts 2020, ændrer ikke på personalets beføjelser til at anvende magt på bosteder og tilbud.

Det er stadig de almindelige regler om magtanvendelse, der gælder på socialområdet. Det drejer sig om reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne i serviceloven og reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for børn og unge i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Er der mulighed for øget brug af magtanvendelse i botilbud m.v. i forbindelse med COVID-19-krisen, hvis man har mistanke om, at en borger er smittet?

Der er ingen nye hjemler til magtanvendelse på socialområdet.

Hvis der er mistanke om, at en borger er smittet, skal personalet altid først forsøge at motivere borgeren til at blive i egen bolig ved brug af pædagogiske metoder og virkemidler som led i omsorgspligten.

Kan dette ikke lade sig gøre, og vurderes det, at borgeren udgør en fare for sig selv, andre beboere eller personalet på grund af risiko for smitte med COVID-19, kan personalet inden for de gældende rammer af magtanvendelsesreglerne i serviceloven f.eks. føre borgeren tilbage til egen bolig.

Hvis disse regler ikke rækker i den konkrete situation, bør der så hurtigt som overhovedet muligt rettes henvendelse til sundhedsmyndighederne, som har udvidede beføjelser i forhold til f.eks. at bringe reglerne om isolation i epidemiloven i anvendelse, evt. med bistand fra politiet.

Hvis der efter kontakt med sundhedsmyndighederne foreligger en helt akut situation, kan personalet efter en konkret vurdering og efter rådgivning fra sundhedsmyndighederne i den mellemliggende periode foretage det nødvendige for at sikre den pågældende borgers tilstedeværelse med henblik på at mindske smitterisikoen. Et sådant akut behov kan foreligge, hvor borgeren er diagnosticeret med COVID-19, har eventuelle symptomer på COVID-19, eller der er viden om, at den pågældende har været i tættere kontakt med smittede, og hvor den pågældende eventuelt udviser manglende

forståelse for smitterisikoen. Det er således en forudsætning, at sikring af borgerens tilstedeværelse alene sker, indtil sundhedsmyndighederne kommer til stede og håndterer situationen.

Det er den myndighed, der måtte gennemføre foranstaltningen, der konkret skal vurdere, om betingelserne for det er opfyldt, ligesom reglerne i serviceloven om magtanvendelse, jf. ovenfor, så vidt muligt bør anvendes.

Kan man som forælder til et barn med funktionsnedsættelse få tabt arbejdsfortjeneste, hvis man passer barnet i hjemmet som alternativ til f.eks. nødpasning eller hjælp fra udefra kommende hjælpere, eller hvis barnet er hjemsendt fra specialbørnehave, eller øvrig hjælp er aflyst for at undgå smitterisiko?

Ja.

Hvis det på grund af den helt særlige situation er nødvendigt for at sikre barnet den nødvendige hjælp og samtidig undgå unødigt smitterisiko, at barnet passes af mor eller far derhjemme, kan dette være udslagsgivende for, at betingelserne i servicelovens § 42 kan betragtes som værende opfyldt. Der vil derfor i sådanne situationer helt ekstraordinært kunne ydes midlertidig hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, også selvom barnets pasningsbehov under normale omstændigheder ville blive tilgodeset på anden vis.

Kommunen skal altid foretage en konkret og individuel vurdering i hver enkelt sag, og der skal tages stilling til, om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er den bedst mulige løsning for barnet og familien. Kommunen kan, hvis der på denne baggrund ydes tabt arbejdsfortjeneste, gøre bevillingen tidsbegrænset, f.eks. ved at sætte en fast dato, hvor der skal tages stilling til fortsat ret til hjælp. Herved sikres bevillingens midlertidige karakter i den ekstraordinære situation.

Kan en kommune lukke et særligt dag- eller klubtilbud under COVID-19-krisen og sende børnene/de unge hjem uden at sørge for alternativ pasning eller anden hjælp?

Socialområdet udgør en kritisk funktion, som skal opretholdes. Kommunerne kan derfor ikke med henvisning til situationen med COVID-19 træffe generelle beslutninger om suspension af hjælp og støtte efter serviceloven. Dette gælder også i forhold til særlige dag- og klubtilbud.

Kommunerne har med bekendtgørelsen om mulighed for midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og rettigheder for private på socialområdet fået adgang til at træffe konkrete afgørelser om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere en ydelse, der er truffet afgørelse om efter serviceloven, hvis bekendtgørelsens betingelser er opfyldt. Dette kan ske, hvis en myndighed eller en leverandør har behov for at flytte rundt på personaleressourcer pga. håndteringen af COVID-19, eller hvis der er sygdom i et omfang, så der mangler personaleressourcer.

En afgørelse om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere en ydelse kan træffes både på grund af forhold hos kommunen selv og på grund af forhold hos en ekstern leverandør f.eks. hos et regionalt eller et privat tilbud.

Hvis det ikke er muligt at levere en ydelse som f.eks. ophold i særligt dag- eller klubtilbud på sædvanlig måde eller i sædvanligt omfang, skal kommunen i forhold til hver enkelt barn eller ung foretage en konkret og individuel vurdering af, hvordan hjælpebehovet i givet fald skal dækkes som alternativ til den hjælp, der ydes i det særlige dag- eller klubtilbud. Her må man holde sig for øje, at kommunen ikke må efterlade barnet eller den unge med et udækket hjælpebehov i forhold til akut og nødvendig hjælp.

Hvis kommunen vælger at etablere hjælp til barnet eller den unge i et andet særligt dag- eller klubtilbud i en midlertidig periode, f.eks. hvis forældrene varetager kritiske funktioner og dermed ikke kan varetage pasningen i hjemmet, må kommunen være opmærksom på, at der kan være behov for at sikre tilstedeværelse af kendt personale af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for hjælp.

Der vil endvidere helt ekstraordinært kunne ydes midlertidig hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, også selv om barnets pasningsbehov under normale omstændigheder ville blive tilgodeset på anden vis.

Dette kan være tilfældet, hvis det på grund af den helt særlige situation er nødvendigt for at sikre barnet den nødvendige hjælp og samtidig undgå unødigt smitterisiko, at barnet passes af mor eller far derhjemme.

Kan en kommune lukke et aktivitets- og samværstilbud under COVID-19-krisen og sende brugerne hjem uden at sørge for alternativ hjælp?

Socialområdet udgør en kritisk funktion, som skal opretholdes. Kommunerne kan derfor ikke med henvisning til situationen med COVID-19 træffe generelle beslutninger om suspension af hjælp og støtte efter serviceloven. Dette gælder også i forhold til aktivitets- og samværstilbud.

Kommunerne har med bekendtgørelsen om mulighed for midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og rettigheder for private på socialområdet fået adgang til at træffe konkrete afgørelser om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere en ydelse, der er truffet afgørelse om efter serviceloven, hvis bekendtgørelsens betingelser er opfyldt. Dette kan ske, hvis en myndighed eller en leverandør har behov for at flytte rundt på personaleressourcer pga. håndteringen af COVID-19, eller hvis der er sygdom i et omfang, så der mangler personaleressourcer.

En afgørelse om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere en ydelse kan træffes både på grund af forhold hos kommunen selv og på grund af forhold hos en ekstern leverandør f.eks. hos et regionalt eller et privat tilbud.

Hvis det ikke er muligt at levere en ydelse som f.eks. aktivitets- og samværstilbud på sædvanlig måde eller i sædvanligt omfang, skal kommunen i forhold til hver enkelt borger, der gør brug af tilbuddet, foretage en konkret og individuel vurdering af, hvordan hjælpebehovet i givet fald skal dækkes som alternativ til den hjælp, der ydes i aktivitets- og samværstilbud. Her må man holde sig for øje, at kommunen ikke må efterlade borgeren med et udækket hjælpebehov i forhold til akut og nødvendig hjælp.

Hvis det bliver nødvendigt at lukke et aktivitets- og samværstilbud, må kommunen således konkret og individuelt vurdere, om der alternativt kan være behov for f.eks. midlertidig socialpædagogisk bistand til borgeren i dennes hjem eller afløsning til en pårørende, der yder hjælp til borgeren i de timer, borgeren ellers ville være i aktivitets- og samværstilbuddet.

Hvordan tager man i kommuner og regioner vare på smittede udsatte borgere på bosteder, i socialpsykiatrien, på handicapinstitutioner og lignende i forbindelse med personalets brug af værnemidler og det forhold, at borgere evt. skal i karantæne, når man ved, at en del af disse borgere ofte bliver utrygge, selvskadende og måske udadreagerende, når deres sædvanlige forhold ændrer sig så radikalt?

Kommuner og regioner står i den nuværende situation med en vanskelig opgave, der stiller store krav til det pædagogiske personale. At tage vare på udsatte borgere i en tid med en forandret hverdag kræver, at personalet erstatter vante rutiner med nye rutiner. For mange udsatte borgere er disse forandringer en stor omvæltning og kan i værste tilfælde resultere i et højt angstniveau, udadreagerende adfærd eller selvskadende adfærd.

VISO – Den nationale videns- og rådgivningsorganisation i Socialstyrelsen – tilbyder rådgivning via en socialfaglig hotline om corona. Derudover tilbyder VISO direkte telefonrådgivning via et landsdækkende leverandørnetværk, som kan komme med faglig rådgivning om konkrete borgere eller en bestemt målgruppe.

I personalets håndtering af den nye hverdag er der en række gode, faglige råd, som de kan læne sig opad.

Først og fremmest er det vigtigt, at det pædagogiske personale gennemgår de nye retningslinjer på en konkret og forståelig måde for den enkelte borger. For borgere med et lavt funktionsniveau kan det hjælpe at bruge visuel guidning og fx tydeliggøre, hvor stor en afstand, der skal være mellem mennesker ved hjælp af tape på gulvet.

Derudover er det vigtigt, at det pædagogiske personale så vidt muligt begrænser den fysiske kontakt med borgerne og erstatter den fysiske kontakt med andre stimuli. For borgere med autisme eller udviklingshæmning kan det være gavnligt med stimuli som fx kugleveste eller massagestole. Det handler om at erstatte den fysiske kontakt med såkaldt berøring på afstand.

Hverdagen for alle er forandret. Også for udsatte borgere. Derfor kræver det, at det pædagogiske personale skaber ny struktur i borgernes hverdag. Det kan fx være at erstatte socialt samvær på et bosted med en gåtur med god, fysisk afstand.

Hvordan skal man forholde sig i forhold til værnemidler til hjælperne i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance, hvis borgeren, som modtager hjælp i ordningen, er under mistanke for eller syg af COVID-19?

KL anbefaler, at kommunerne videregiver følgende information til borgere, som modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance om nødvendige værnemidler til borgerens hjælpere:

Hvis borgeren er under mistanke for eller bliver syg med COVID-19, skal borgeren eller den, der er tilskudsmodtager i

ordningen, henvende sig til sagsbehandleren i kommunen, for at borgerens hjælpere kan få udleveret de værnemidler, som er nødvendige, fordi borgeren er under mistanke for eller syg med COVID-19.

Hvis sagsbehandleren i kommunen modtager en henvendelse fra en borger eller tilskudsmodtager om, at borgeren mistænkes for eller har verificeret COVID-19, skal sagsbehandleren kontakte kommunens lagerdataansvarlige person med henblik på, at borgeren eller tilskudsmodtageren kan få udleveret nødvendige værnemidler til hjælperne.

For de private virksomheder og foreninger, der varetager arbejdsgiverfunktioner i hjælperordninger, betyder ovenstående, at den enkelte virksomhed eller forening skal samarbejde med flere forskellige kommuner omkring udlevering af nødvendige værnemidler i de tilfælde, hvor en borger bliver syg med COVID-19 eller er under mistanke for at være det.

Kan man som arbejdsgiver i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance få testet hjælperne i ordningen, så de kan fortsætte med at udføre deres job?

I den seneste [retningslinje for håndtering af COVID-19](#) fra den 25. marts 2020 er der åbnet mulighed for, at arbejdsgiver kan få sine medarbejdere i kritiske funktioner vurderet og testet med henblik på hurtig raskmelding.

Den, der varetager arbejdsgiverfunktionen i en hjælperordning, har dermed mulighed for at få hjælpere med milde symptomer på COVID-19 klinisk vurderet og testet. Det kræver, at der bliver udfyldt [en arbejdsgivererklæring](#), som skal sendes til de regionale [COVID-19 vurderingsenheder](#).

Ved tvivlsspørgsmål til proceduren kan hotline i Styrelsen for Patientsikkerhed på 72 20 02 66 kontaktes.

Kan et anbringelsessted, en aflastningsinstitution eller et botilbud nægte et barn eller en ung eller en borger med funktionsnedsættelse, psykiske lidelser eller særlige sociale problemer adgang til tilbuddet med henvisning til smitterisiko, når den pågældende vender tilbage fra fx et besøg hos familien eller pårørende eller fra indkøb?

Nej. Et barn, en ung eller en voksen, der tager ophold i sin aflastningsinstitution eller vender tilbage til sit anbringelsessted eller sit botilbud efter besøg, ærinder e.l. uden for tilbuddet, kan ikke nægtes adgang.

For borgere over 18 år er botilbuddet således at betragte som borgerens hjem. Det samme gør sig gældende for børn og unge anbragt uden for hjemmet.

Det skal desuden fremhæves, at anbringelsesstedet, aflastningsinstitutionen eller botilbuddet har indgået en aftale med kommunen om at levere en bestemt ydelse til den pågældende person, nemlig selve opholdet og hjælp og støtte i sammenhæng hermed. Det, at man som borger oplever udfordringer ved tilbagekomsten, skal ses i sammenhæng med denne aftale.

Det skal også ses i sammenhæng med, at det alene er borgerens handlekommune, der efter bekendtgørelse om mulighed for midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og af privates rettigheder over for det offentlige på socialområdet som led i håndtering af COVID-19, har adgang til under visse betingelser at træffe afgørelse om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere de ydelser, der er truffet afgørelse om, eller midlertidigt at ændre indholdet af ydelserne eller til at træffe afgørelse om anbragte børn og unges samvær med deres forældre.

Er det nu efter den seneste ændring af epidemiloven tilladt for pårørende til voksne med psykisk nedsat funktionsevne, som har ophold på et botilbud, at besøge deres pårørende, uden at tilbud og personale har indflydelse på det?

Det er vigtigt at pointere, at det på nuværende tidspunkt stadig er den nuværende bekendtgørelse nr. 215 af 17. marts 2020 om afspærring og besøgsrestriktioner på plejehjem og sygehuse i forbindelse med håndtering af coronavirussygdom 2019 (COVID-19) og således også stadig det påbud, som Styrelsen for Patientsikkerhed udstedte den 18. marts 2020, som er gældende.

Folketinget vedtog den 31. marts 2020 en ændring af epidemiloven, som præciserer det nugældende besøgsforbud.

Af denne ændring af epidemiloven fremgår det bl.a. i bemærkningerne, at det er forudsat, at der fastsættes regler, der undtager besøg i kritiske situationer fra en beboers eller patients nære pårørende. Ved kritiske situationer forstås f.eks. et uopsætteligt besøg hos en kritisk syg eller døende person, eller forældres eller andre nære pårørendes besøg hos et barn

eller en voksen med nedsat psykisk funktionsevne. Denne vurdering af, om der helt undtagelsesvist kan undtages fra et besøgsforbud, vil skulle foretages lokalt – dvs. tæt på det pågældende tilbud.

Lovændringen træder i kraft den 4. april og skal derudover nærmere udmøntes i en bekendtgørelse og et påbud, som skal udstedes af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Når de nye bestemmelser er udmøntet i en bekendtgørelse, og der evt. er udstedt et nyt påbud om besøgsrestriktioner, vil Social- og Indenrigsministeriet orientere bredt ud om konsekvenserne for det sociale område. I den forbindelse vil det blive fremhævet, at beslutningen om evt. at undtage fra et besøgsforbud skal tages lokalt, og der vil blive opfordret til, at sådanne eventuelle besøg gennemføres så hensynsfuldt som muligt af hensyn til botilbuddenes personale og beboere, i dialog med tilbuddene og under iagttagelse af sundhedsmyndighedernes retningslinjer.

Kan en kommune lukke et aflastningstilbud under COVID-19-krisen og sende brugerne – det være sig børn, unge eller voksne – hjem uden at sørge for alternativ pasning eller anden hjælp?

Socialområdet udgør en kritisk funktion, som skal opretholdes. Kommunerne kan derfor ikke med henvisning til situationen med COVID-19 træffe generelle beslutninger om suspension af hjælp og støtte efter serviceloven. Dette gælder også i forhold til aflastningstilbud til børn og unge og voksne med handicap.

Desuden kan kommunerne ikke undlade at behandle sager på en række kritiske områder som fx underretningssager på børneområdet og om kvindekrisecentre og herberger, hvor kommunerne har ansvar for at sikre den fornødne kapacitet også under corona-krisen.

Kommunerne har med bekendtgørelsen om mulighed for midlertidig fravigelse af forpligtelser for det offentlige og rettigheder for private på socialområdet fået adgang til at træffe konkrete afgørelser om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere en ydelse, der er truffet afgørelse om efter serviceloven, hvis bekendtgørelsens betingelser er opfyldt. Dette kan ske, hvis en myndighed eller en leverandør har behov for at flytte rundt på personaleressourcer pga. håndteringen af COVID-19, eller hvis der er sygdom i et omfang, så der mangler personaleressourcer.

En afgørelse om midlertidigt helt eller delvist at undlade at levere en ydelse kan træffes både på grund af forhold hos kommunen selv og på grund af forhold hos en ekstern leverandør fx hos et regionalt eller et privat tilbud.

Hvis det ikke er muligt at levere en ydelse som fx ophold på et aflastningstilbud på sædvanlig måde eller i sædvanligt omfang, skal kommunen i forhold til hver enkelt borger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvordan hjælpebehovet i givet fald skal dækkes som alternativ til den hjælp, der ydes i aflastningstilbuddet. Her må man holde sig for øje, at kommunen ikke må efterlade borgeren med et udækket hjælpebehov i forhold til akut og nødvendig hjælp. Det gælder også udsatte børn og unge, hvor kommunen fortsat har pligt til at sikre, at de får den støtte og hjælp, som de har brug for – også i denne ekstraordinære periode.

Hvis kommunen vælger at etablere hjælp til barnet, den unge eller den voksne i et andet aflastningstilbud i en midlertidig periode, fx hvis forældre eller pårørende i husstanden varetager kritiske funktioner og dermed ikke kan varetage pasningen i hjemmet, må kommunen være opmærksom på, at der kan være behov for at sikre tilstedeværelse af kendt personale af hensyn til barnets, den unges eller den voksnes særlige behov for hjælp.

En beslutning om at lukke et tilbud kan alene træffes af driftsherren, hvad enten der er tale om et kommunalt, et regionalt eller et privat tilbud. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om, at et tilbuds godkendelse skal ophøre, hvis betingelserne for godkendelsen ikke længere er opfyldt. Ophør af en godkendelse vil som oftest medføre en lukning af tilbuddet.

Kan der ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidig i den situation, hvor familien har isoleret sig i hjemmet, fordi barnet på grund af funktionsnedsættelse eller indgribende lidelse er i en særligt udsat position i forhold til smitte med COVID-19?

I forhold til de familier, der aktuelt befinder sig i en sådan situation, skal der først og fremmest opfordres til, at forældrene tager kontakt til deres arbejdsgivere. Mange danskere arbejder i disse dage hjemmefra, hvor de løser andre opgaver end normalt. Derfor skal der opfordres til, at det i samarbejde med arbejdsgiveren afklares, om det er muligt at få tildelt nogle anderledes og midlertidige arbejdsopgaver, som kan varetages hjemmefra.

I forhold til tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 skal der gøres opmærksom på, at der i ganske særlige tilfælde kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidigt i en kortere periode. Denne mulighed er tiltænkt ekstraordinære situationer, eksempelvis hvor barnet skal indlægges på sygehus og opereres, og det er nødvendigt, at begge forældre er til stede på grund af operationens alvor.

En kommune vurderes at kunne overveje at anvende denne mulighed, hvis det på grund af en helt særlig situation er nødvendigt for at sikre barnet den fornødne hjælp og samtidig undgå en ekstraordinær, overhængende smitterisiko, som vil kunne være til fare for barnet. Dette kan gøres, også selvom barnets pasningsbehov under normale omstændigheder ville blive tilgodeset på anden vis.

Det er kommunen, der træffer afgørelse om hjælp og støtte efter den sociale lovgivning, herunder hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Kommunen skal altid foretage en konkret og individuel vurdering i hver enkelt sag og på den baggrund tage stilling til, hvad der er den bedst mulige løsning for det enkelte barn og den enkelte familie.

Hvis der ydes tabt arbejdsfortjeneste i særlige tilfælde, kan kommunen gøre bevillingen tidsbegrænset. Dette kan eksempelvis gøres ved at fastsætte en udløbsdato, hvor der skal tages stilling til, om familien fortsat har ret til hjælpen, før udbetalingerne løber videre.
